

Voorzitter

Naast zijn werk op dat terrein is hij onder andere lid geweest van de Raad inzake de luchtverontreiniging en voorzitter van de commissie Lucht van de Centrale Raad voor de Milieuhygiëne.

De tekening aan de voorzijde van de rouwkaart waarmee zijn familie zijn overlijden kenbaar maakte, toont zijn grote liefde voor de zeilsport. Hij was een van de oprichters van zeilvereniging Euros en ontwerper van een aantal naar hem vernoemde zeilschepen. De laatste Draijer werd in 1988 gebouwd.

Wiebe Draijer ging begin jaren zeventig de politiek in vanwege zijn idealen. De problemen die benoemd werden in de Club van Rome vormden zijn drijfveren om zich kandidaat te stellen voor de Eerste Kamer. Hij was in deze Kamer woordvoerder op de terreinen ontwikkelings-samenwerking, koninkrijkszaken en onderwijs en wetenschappen. Hij was tevens voorzitter van de vaste commissie voor Ontwikkelingssamenwerking.

Wiebe Draijer liet zich bij zijn Kamerwerkzaamheden niet beïnvloeden door de waan van de dag. Hij imponeerde door zijn technische kennis toe te passen op allerlei maatschappelijke vraagstukken die zich aandien- den. In deze Kamer werd hij ervaren als een rustige, weloverwogen man met veel gevoel voor humor die gemakkelijk vrienden maakte. Wiebe Draijer toonde zich in deze Kamer meer wetenschapper dan politicus. Hij was iemand die zich zeer onafhankelijk opstelde. Zijn bijdragen, gelardeerd met intellectuele humor, formuleerde hij zeer zorgvuldig.

Hoewel hij maar kort politiek actief was, blijken de goede herinneringen aan hem uit die tijd sterk verankerd te zijn bij zijn oud-collega's. De Eerste Kamer is Wiebe Draijer dankbaar voor wie hij was en voor wat hij heeft betekend. Moge dit een steun zijn voor zijn familie bij het verwerken van hun verdriet.

Ik verzoek de aanwezigen om een moment van stilte.

(De aanwezigen nemen enkele ogenblikken stilte in acht.)

De vergadering wordt enkele minuten geschorst.

Aan de orde is de **stemming** over het wetsvoorstel **Wijziging van het Wetboek van Strafrecht en enige andere wetten in verband met de wijziging van de vervroegde invrijheidstelling in een voorwaardelijke invrijheidstelling (30513)**.

(Zie vergadering van 27 november 2007.)

De **voorzitter**: Ik heet de minister van Justitie van harte welkom in dit huis.

Ik geef gelegenheid tot het aflaggen van stemverklaringen vooraf.

De heer **Franken** (CDA): Mevrouw de voorzitter. De CDA-fractie is het eens met de hoofdlijn van het wetsvoorstel. Van de drie kritiekpunten die namens mijn fractie naar voren zijn gebracht, heeft de minister er twee naar tevredenheid beantwoord.

Met betrekking tot het overgangsrecht is uit het debat gebleken dat er tussen mijn fractie en de minister verschillende opvattingen bestaan. Alles afwegende, geeft de CDA-fractie op dit punt echter de minister het

voordeel van de twijfel en zal zij voor het wetsvoorstel stemmen.

Mevrouw **Broekers-Knol** (VVD): Mevrouw de voorzitter. De VVD-fractie heeft tijdens het plenaire debat over het wetsvoorstel voorwaardelijke invrijheidstelling kenbaar gemaakt dat zij dit wetsvoorstel steunt.

Mijn fractie wil op deze plaats nogmaals duidelijk maken dat zij dit wetsvoorstel van harte steunt.

De heer **Kox** (SP): Mevrouw de voorzitter. Er ligt een goed wetsvoorstel voor. Daarover zijn deze Kamer en de minister het eens. Ik denk dat de Kamer het ook eens is met de minister dat wij daarover een goed debat gevoerd hebben.

In de nadere uitleg van de kant van de regering zijn zaken toegelicht die tot dan toe niet in het proces betrokken waren. Ik dank de minister daarvoor. Ik blijf erbij dat de uitleg van de regering er een is van: hier kunnen wij mee weggkomen als deze wet eenmaal aangenomen is. Dat vindt mijn fractie een te minimalistische benadering. Wij moeten geen wetten maken waarmee wij weg kunnen komen, wij moeten wetten maken die goed zijn.

Ik heb tijdens het debat aan de minister voorgesteld om met een novelle tegemoet te komen aan wat de meerderheid van deze Kamer vond. Hij was resoluut in zijn antwoord dat hij dat niet wenste te doen. Daarmee was de politieke druk van de kant van de regering duidelijk. Wij zien dat die druk effect heeft gehad. Dat kan, dit is een politieke Kamer. Onze fractie blijft echter van mening dat de terugwerkende kracht zoals die in dit wetsvoorstel opgenomen is, strijdig is met onze algemeen aanvaarde rechtsbeginselen. Zij zal dus tegen dit wetsvoorstel stemmen.

In stemming komt het wetsvoorstel.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van GroenLinks, de SP en de PvdD tegen dit wetsvoorstel hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat het is aangenomen.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

Aan de orde is de behandeling van:

- **het wetsvoorstel Wijziging van de Gemeentewet in verband met het schrappen van de beperking van de tarieven van de onroerendezaakbelastingen (31133)**.

De beraadslaging wordt geopend.

De **voorzitter**: Het woord is aan de heer Schaap, die zijn maidenspeech zal houden.

De heer **Schaap** (VVD): Voorzitter. Het besluit om het gebruikersdeel van de onroerendezaakbelasting af te schaffen is nog maar kortgeleden genomen. Tegelijk

Schaap

daarmee is als een randvoorwaarde besloten om een maximering van de tariefstijging in de wet op te nemen. Deze limitering is zeer zorgvuldig opgezet: in bijzondere, verdedigbare gevallen zou hiervan immers mogen worden afgeweken. Zo zou voorkomen moeten worden dat de ozb voor de eigenaren van woningen en bedrijfspanden bovenproportioneel stijgt. De VVD-fractie heeft kennisgenomen van het wetsvoorstel en de beantwoording van de vragen die door de senaat waren gesteld. De fractie heeft bezwaren tegen het wetsvoorstel en is niet tevreden over de beantwoording van het verslag en de nadere vragen. Ik zal dit verduidelijken. Ik hoop dat de staatssecretaris alsnog duidelijkheid kan geven.

Het moge bekend zijn dat de VVD streefde naar afschaffing van de totale ozb, maar zich tevreden heeft moeten stellen met de eenzijdige afschaffing van het gebruikersdeel van deze gemeentelijke heffing. Deze eenzijdige maatregel impliceerde het risico dat tariefstijgingen eenzijdig ten laste zouden komen van het resterende eigenarendeel, vandaar het belang van de tariefmaximering. Individuele gemeenten kunnen geconfronteerd worden met knelpunten die voortvloeien uit de huidige systematiek. Ook de huidige regeling biedt echter ruimte om dergelijke knelpunten op te lossen. Met de voorliggende wetswijziging dreigt de grotere eigen financiële ruimte die veel gemeenten klaarblijkelijk vragen, afgewenteld te worden op de eigenaren van particuliere woningen en bedrijfspanden. In de memorie van antwoord op het verslag stelt de staatssecretaris dat het met deze afwenteling wel mee zal vallen. Daarbij verwijst zij echter uitsluitend naar de verwachtingen voor het komende begrotingsjaar. Bovendien, als het vertrouwen zo groot is, waarom wordt er dan tegelijk een sanctie-instrument toegevoegd aan de decentrale ruimte?

De VVD-fractie betreurt voorliggende wetswijziging. De fractie vraagt zich af welke knelpunten de regering hebben bewogen een nog maar net in werking getreden wet nu reeds te wijzigen. Kan de staatssecretaris op deze overweging ingaan? Kan duidelijk worden gemaakt waarom knelpunten niet met de huidige openingen in de tariefmaximering kunnen worden opgelost? Er mag dan sprake zijn van een stringente micronormering, er is nergens duidelijk gemaakt dat de gemeenten in het huidige tariefstelsel geen compensatie konden vinden voor specifieke problemen.

De VVD-fractie is voorstander van een eigen belastingdomein voor de gemeenten. De fractie erkent ten volle de gemeentelijke autonomie inzake de eigen begroting en het gebruik van een eigen belastingdomein. Decentrale publieke verantwoordelijkheden zijn een groot goed. Nadat de ozb ter discussie kwam te staan, had de VVD-fractie gehoopt dat de regering de vraag naar een transparant en rechtvaardig gemeentelijk belastingstelsel zou aangrijpen om met zorgvuldige voorstellen voor alternatieven te komen. Met de staatssecretaris zijn wij van mening dat er intussen al voldoende studie is verricht om hierover met de VNG en het parlement van gedachten te wisselen. Deze gedachtewisseling is er niet van gekomen. Er ligt slechts de toezegging dat het Rijk volgend jaar met de VNG van gedachten zal wisselen over de samenstelling van het gemeentelijk belastinggebied, en dat dit overleg in samenhang met het decentralisatievraagstuk zal worden gevoerd. Een volgende vraag aan de staatssecretaris is dus waarom er

niet gewacht is op de uitkomst van dit overleg alvorens met het onderhavige wetsvoorstel te komen. Waarom deze haast? Waarom is er niet gewacht met de besluitvorming tot een evenwichtig en transparant voorstel voor de samenstelling en de omvang van het gemeentelijk belastinggebied in beeld is gebracht? Waarom konden wijzigingen niet wachten tot een grondige evaluatie van de wet? Nu dreigt er een overhaast besluit genomen te worden, dat bovendien ook nog eens een onverantwoord open einde heeft. Wellicht leidt het overleg volgend jaar opnieuw tot wetswijzigingen inzake het gemeentelijke belastingdomein.

Ik acht deze haast en deze onzorgvuldige wijze van werken strijdig met een fundamentele voorwaarde van gedegen wetgeving. De wetgever dient de verleiding te weerstaan de gelegenheid aan te grijpen voor overhaaste wetswijzigingen. Al te vaak moeten toegezegde evaluaties een compensatie vormen voor de haast en de dreigende onzorgvuldigheden. In dit geval wordt zelfs niet eens op een evaluatie van de vigerende regeling gewacht. Het kabinet baseert voorliggende wetswijzigingen op voldoende vertrouwen in de Nederlandse gemeenten en hun vertegenwoordiger de VNG. Het stelt er vertrouwen in te hebben dat de gemeentebesturen ook zonder de vigerende micronormering voldoende matiging zullen betrachten bij de verhoging van de ozb-tarieven. Behalve op de verwachtingen voor het jaar 2008 wordt daarbij ook gewezen op een bestuursakkoord tussen kabinet en VNG, en op het herstel van de bestuurlijke verhoudingen tussen het kabinet en deze VNG. In de behandeling van de wetswijziging in de Tweede Kamer wordt hierop breed ingegaan. Ook in de memorie van antwoord roemt de staatssecretaris de goede verhoudingen en het vertrouwen in de gemeenten. Uiteraard juicht de VVD-fractie goede bestuurlijke betrekkingen tussen overheden toe. Het openbare bestuur kan niet functioneren zonder goede horizontale verhoudingen tussen de verschillende overheidsgeledingen. Des te verwonderlijker is het dat de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel, de memorie van antwoord en ook nog het nadere antwoord dit vertrouwen onmiddellijk weer relativeren. Ook al stelt de staatssecretaris vertrouwen te hebben in het verantwoord functioneren van het lokaal bestuur, en meent zij dat daarom geen wettelijke regels nodig zijn ter beteugeling van de lokale lasten, toch waarschuwt zij de VNG nadrukkelijk voor het schaden van dit vertrouwen, dreigt zij met haar eigen wettelijke budgetrecht als ook de VNG faalt, en stelt zij een wettelijk instrumentarium in het vooruitzicht voor het geval het instrument van compensatie van de collectievelastendruk via het Gemeentefonds niet zomaar werkt. Zo veel dreiging na zo veel vertrouwen. Klopt de genoemde basis van vertrouwen eigenlijk wel?

In dit verband maak ik enkele kritische opmerkingen over het instrument ter beteugeling van een te grote stijging van de lastendruk, te weten het sanctie-instrument op basis van de door het Rijk ingestelde macronorm. Op basis van deze macronorm moet een onevenredige stijging van de collectievelastendruk worden voorkomen en zo nodig gecorrigeerd. Intussen heeft de staatssecretaris deze macronorm voor 2008 concreet ingevuld. Het plafond bedraagt 3,75%. Daarboven treedt het sanctie-instrument, de correctie van het volume van het Gemeentefonds, in werking. Zowel in de memorie van toelichting tijdens de behandeling in de

Schaap

Tweede Kamer als in de schriftelijke rondes is niet duidelijk geworden hoe dit sanctie-instrument concreet zal worden ingezet en hoe daarbij onrechtvaardige effecten kunnen worden voorkomen.

De VVD-fractie heeft grote moeite met de wijze waarop de macronorm zal worden gehanteerd, net als met de wijze waarop het sanctie-instrument zal worden ingezet. Ook de memorie van antwoord en de nadere beantwoording van vragen geven geen eenduidig inzicht. Er wordt een paradoxale redenering gebruikt, net als bij het zogenaamde vertrouwen in de gemeente. Enerzijds stelt de rijksoverheid dat de gemeenten individueel vrij zijn in het bepalen van de hoogte van de ozb. Daarmee wordt recht gedaan aan het beginsel van gemeentelijke autonomie. Anderzijds krijgen de gemeenten van bovenaf een bindende norm opgelegd, dus heteronomie. Dit lijkt mij een logische inconsistentie. Kan de staatssecretaris uitleggen hoe zij beide beginselen bijeenbrengt?

Even vreemd is het bijeenbrengen van micro-autonomie en een collectieve macrosanctie. Je kunt op gemeentelijk niveau werkelijk niet overzien wat de mogelijke gevolgen zijn van de gebruikte autonomie. Voordat je het beseft, krijg je een sanctie opgelegd, te weten een korting op de bijdrage uit het Gemeentefonds. De vermeende gemeentelijke autonomie gaat dus vergezeld van een uiterst vreemde rechtsmoraal, mocht deze autonomie onverhoopt collectief te ruim worden gebruikt, lees: te vergaande tariefstijgingen. Over deze rechtsmoraal zeg ik nog het volgende. Je zondigt alleen, en het blijkt geen zonde te zijn. Je zondigt in beperkte kring, en het blijkt nog steeds geen zonde te zijn. Je zondigt in groten getale en plotseling blijkt dit gedrag wel zondig te zijn en word je niet individueel, maar collectief gestraft. Je zondigt in het geheel niet, want je past geen onverantwoorde tariefstijging toe en toch word je gestraft, omdat anderen wel zondigen. Het is mij niet duidelijk wat voor beginsel van gerechtigheid hier wordt gebruikt. Kan de staatssecretaris uitleggen waarom zij de macronorm toch rechtvaardig wil noemen? Hoe moet het verschil in effect tussen grote en kleine gemeenten hierin worden meegenomen?

Hoe open de memorie van toelichting het sanctie-instrument laat, blijkt wel uit de memorie van antwoord. Daarin erkent de staatssecretaris onrechtvaardige effecten van het sanctiemiddel en zoekt zij uitwegen. Om onrechtvaardige kortingen te voorkomen wordt een vluchtweg gezocht in het instellen van drie of vier categorieën. Waar eindigt de correctie op de onrechtvaardige toepassing van een sanctie-instrument? Een verdere verfijning komt als vanzelf in de buurt van de huidige regeling; de micronorm met gelegitimeerde escapes. Waarom dan de ingewikkelde constructie van tarief-autonomie en macrosancties? Is de staatssecretaris er zeker van dat gemeenten niet zullen anticiperen op een mogelijke sanctie en alvast een veiligheidsmarge inbouwen in de tarieven? Zij stelt dat zij voor 2008 geen problemen verwacht rond de macronorm. Wat voor inzicht heeft zij in de daaropvolgende jaren?

Een ander aspect van de macronorm is de fundering in een bestuursakkoord tussen kabinet en VNG. Opmerkelijk is de stelling dat dit instrument gebaseerd moge zijn op een overeenkomst tussen beide partijen, maar dat het kabinet tegelijk de handen vrijhoudt om bij uitblijvend resultaat alsnog met een wettelijke regeling te komen. Weer de combinatie van horizontaal vertrouwen en verticale dreiging. Wij komen er samen wel uit en zo

niet, dan volgt een sanctie. Als er dan toch een wettelijk mechanisme in het vooruitzicht moet worden gesteld, waarom wordt dit dan niet direct in de wetswijziging meegenomen? Dan kan het parlement zijn wettelijke verantwoordelijkheid in dezen eveneens direct uitoefenen. Waarom laat het kabinet zo'n wettelijke regeling achterwege?

Regulering van een rijksverantwoordelijkheid via een overeenkomst met een belangenorganisatie heeft nog een bedenking. Mijns inziens riekt zo'n regulering naar corporatisme. Een belangenvereniging, te weten de VNG, voegt zich via een ogenschijnlijk horizontale overeenkomst direct in de verantwoordelijkheid van het Rijk. In de memorie van antwoord staat letterlijk dat het kabinet van de VNG een actieve rol verwacht richting de gemeenten bij het nastreven van de macronorm. Ook in het nadere antwoord verwacht de staatssecretaris van de VNG een actieve rol in het beteugelen van de gemeentelijke autonomie. Dit ontnemt de VNG de vermeende eigen rol en verantwoordelijkheid. Zij neemt de verantwoordelijkheid van het Rijk over. De overeenkomst inzake het instrumentarium heeft immers een bindend gevolg voor de leden van deze vereniging? Er is niets op tegen om de leden van de VNG via een overeenstemming met het Rijk op te roepen zich te matigen. Dat laat de leden namelijk vrij om hier autonoom mee om te gaan. Dat laat ook de principiële verantwoordelijkheid van het Rijk voor de collectievelastendruk overeind. Nu blijkt deze verantwoordelijkheid te worden gedeeld met een belangengroep die daar rechtens buiten staat.

Waarom kiest het kabinet niet voor de veel eenvoudigere weg van repressief toezicht door de provincie? Dan kan elke gemeente autonoom verantwoordelijk blijven voor de eigen lastendruk en kan op die basis worden beoordeeld of rechtmatig van deze speelruimte gebruik is gemaakt. De Raad van State wijst ook op deze mogelijkheid. Kan de staatssecretaris duidelijk maken waarom zij heeft gekozen voor de omweg van een opengehouden macronorm en niet voor het veel transparantere repressieve toezicht?

Het voorliggende wetsvoorstel bevat niet alleen tegenstrijdigheden, maar is op kritieke punten ook leeg. Het laat te veel over aan goede bedoelingen, vertrouwen en nadere regelingen. Dit wetsvoorstel voegt zich in een trend, namelijk die van raamwetten die alle beslissende punten openlaten of overlaten aan nadere regelingen of afspraken, zoals in dit geval. Dit maakt het voor het parlement steeds moeilijker te beoordelen of de wetgeving transparant, consistent en duurzaam is. Nogmaals, waarom wordt een kritisch instrument als de toepassing van een macronorm niet via wetgeving ingevuld? Nu volgen de beslissende spelregels pas later en moet worden afgewacht welke dat zijn. Graag wacht ik de beantwoording van de staatssecretaris af.

De voorzitter: Mijnheer Schaap, van harte gefeliciteerd met uw maidenspeech over de onroerendezaakbelasting. Het is niet onopgemerkt gebleven dat u als enig commissielid na ontvangst van de memorie van antwoord nadere vragen hebt gesteld aan de staatssecretaris. Als dat kenmerkend wordt voor uw inzet voor en uw betrokkenheid bij deze Kamer, belooft dat nog heel wat.

U hebt een verrassende, want zeer gevarieerde achtergrond. U bent gediplomeerd onderwijzer en hebt economie gedoceerd, maar u volgde ook een opleiding

Schaap

aan de Hogere Landbouwschool in Leeuwarden en studeerde sociale wetenschappen aan de Vrije Universiteit in Amsterdam. Alsof dat nog niet gevarieerd genoeg was, studeerde u daarbij ook nog filosofie, en dat zowel bij de Vrije Universiteit als bij de Rijksuniversiteit Groningen. In 1995 bent u gepromoveerd op de dissertatie "De verwerkelijking der filosofie: de metafysische pretentie in het denken van Th. W. Adorno". Ik durf u niet te beloven dat alle Kamerleden dit zullen gaan lezen.

U was landbouwer in de Noordoostpolder en docent filosofie aan de Vrije Universiteit in Amsterdam en aan de Karel Universiteit in Praag. Sinds 1986 bent u dijkgraaf; tot 1997 van het waterschap Noordoostpolder en nu alweer tien jaar van het waterschap Groot Salland. Sinds januari 2004 combineert u dat met het voorzitterschap van de Unie van Waterschappen.

In de jaren tachtig bent u vrijwel gelijktijdig zowel lid van de gemeenteraad van Brederwiede als beleidsmedewerker aan de overkant, in de Tweede Kamer, geweest. Uw betrokkenheid bij politiek en bestuur van destijds manifesteert zich ook in uw functies als dijkgraaf en voorzitter van de Unie van Waterschappen. U spreekt en overlegt in die hoedanigheden regelmatig met lokale, regionale en nationale politici en bestuurders. Water is daarbij voor u meer dan de spil waar uw werk om draait, en zelfs meer dan een passie, zo is mij geworden. Iemand uit uw directe omgeving verwoordde dat aldus: "Zonder water geen Sybe."

Mijnheer Schaap, iemand die landbouwers in Oost-Europa down to earth adviseert over de teelt van aardappelen, die causerieën houdt over filosofische onderwerpen en wiens maidenspeech in deze Kamer het schrappen van de maximering van de ozb betreft, kan met recht een veelzijdig mens worden genoemd. U schreef een aantal boeken over niet de minste, Nietzsche, maar u kunt uw liefde voor filosofie moeiteloos scheiden van uw werk als dijkgraaf. U staat bekend als iemand die niet om de hete brij heen draait, zoals ook bleek uit uw maidenspeech, en als een praktische, toegankelijke persoon, met een ruime dosis empathie. Uw gedrevenheid, veelzijdigheid en maatschappelijke betrokkenheid zijn heel waardevolle eigenschappen en maken u meer dan welkom in deze Kamer. Ik wens u van harte succes met al uw werkzaamheden hier.

Ik geef de leden de gelegenheid om de nieuwe collega te feliciteren.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

De heer **Engels** (D66): Voorzitter. Ik feliciteer de heer Schaap nogmaals met zijn maidenspeech. Ik spreek vanmiddag niet alleen namens de D66-fractie, wat op zich al heel wat is, maar ook namens de Onafhankelijke SenaatsFractie. Zelfs heb ik de eer om weer namens de Partij voor de Dieren te mogen spreken.

Soms kan er in korte tijd iets fundamenteel veranderen. Bijna twee jaar geleden moest de Eerste Kamer bij de behandeling van het wetsvoorstel tot inperking van de ozb nog de noodklok luiden over de dreigende structurele aantasting van de lokale autonomie. Vandaag kunnen wij vaststellen dat met dit voorstel de weg terug is ingeslagen. Het is plezierig dat de in het coalitieakkoord opgenomen goede voornemens over meer

ruimhartigheid richting gemeenten niet alleen een positief gevolg hebben gekregen in het bestuursakkoord met de VNG, maar dat nu ook in wetgevende zin een begin is gemaakt met het proces dat naar ik hoop binnen afzienbare tijd zal leiden tot substantiële maatregelen voor meer decentralisatie, minder bestuurlijke drukte en meer beleidsmatige en fiscale autonomie.

Plezierig is ook dat de twee jaar geleden bijna Kamerbreed aanvaarde motie die ik namens alle fracties op één na mocht indienen, waarin werd gevraagd om een herstel van het lokale belastinggebied onder gelijkblijvende collectieve belastingdruk, een daadwerkelijk gevolg krijgt. Ik kijk nadrukkelijk naar mijn goede collega mevrouw Bemelmans, die als eerste, namens het CDA, instemde met deze motie.

Eerder al constateerde ik met genoegen dat het ministerie van BZK naar aanleiding van de motie een degelijk rapport heeft vervaardigd, waarin scenario's zijn uitgewerkt voor een vergroting van het lokale belastinggebied. Graag maak ik van de gelegenheid gebruik, via de staatssecretaris mijn waardering daarvoor uit te spreken in de richting van haar voorganger, oud-minister Remkes en de betrokken ambtenaren.

Er is met andere woorden op dit moment sprake van een perspectiefrijk klimaat voor de toekomst van een volwaardig en zelfstandig lokaal bestuur. De verhouding tussen Rijk en gemeenten is verbeterd en een toenemend aantal publicaties, waarvan ik nu op grond van niet nader uit te leggen afwegingen alleen het rapport "De eerste overheid" van de commissie-Van Aartsen noem, duidt op de noodzaak serieus werk te maken van het geven van meer ruimte aan gemeenten in beleidsmatige, financiële en fiscale zin. In de kern heeft men daarbij het oog op meer gedecentraliseerde bevoegdheden, een ruimer eigen belastinggebied en in het Gemeentefonds gecompriëerde rijksmiddelen. In dat licht is het verheugend dat de staatssecretaris in de memorie van antwoord naar aanleiding van een vraag van mijn fractie helder aangeeft dat met dit wetsvoorstel niet een definitief antwoord is gegeven op de vraag naar de toekomst van het lokale belastinggebied. Nu blijkt dat in maart van het komende jaar met de VNG zal worden gesproken over deze kwestie, wil mijn fractie tot die tijd uiteraard alle ruimte geven om tot afspraken te komen. Het is verstandig daarbij de uitkomsten van de ingestelde taskforce voor het opstellen van een decentralisatie-agenda te betrekken. Voor de volledigheid wil ik de staatssecretaris vragen of in dat verband ook zal worden gesproken over een overheveling van specifieke uitkeringen naar het Gemeentefonds.

Paradoxaal genoeg zit de complicatie van dit wetsvoorstel niet zozeer in het voorstel zelf, als wel in de flankerende afspraak die met de gemeenten is gemaakt over de hantering van een zogeheten macronorm. Mijn fractie heeft in het verslag kort samengevat aangegeven in het daarmee aangeduide instrument een symbolische schijnmaatregel te zien, met een hoog paradoxaal gehalte en vatbaar voor inhoudelijke kritiek. De eerlijkheid gebiedt mij te zeggen dat de reactie van de staatssecretaris op dit onderdeel mij niet geheel heeft overtuigd. Ik wil nog wel aannemen, dat waar het kabinet zich bereid verklaart bij overschrijding van de vastgestelde macronorm, zo nodig zonder instemming van de VNG, over te gaan tot een correctie binnen het Gemeentefonds, er sprake is van meer dan symboliek en schijn. Ik blijf het op zichzelf tamelijk paradoxale gehalte